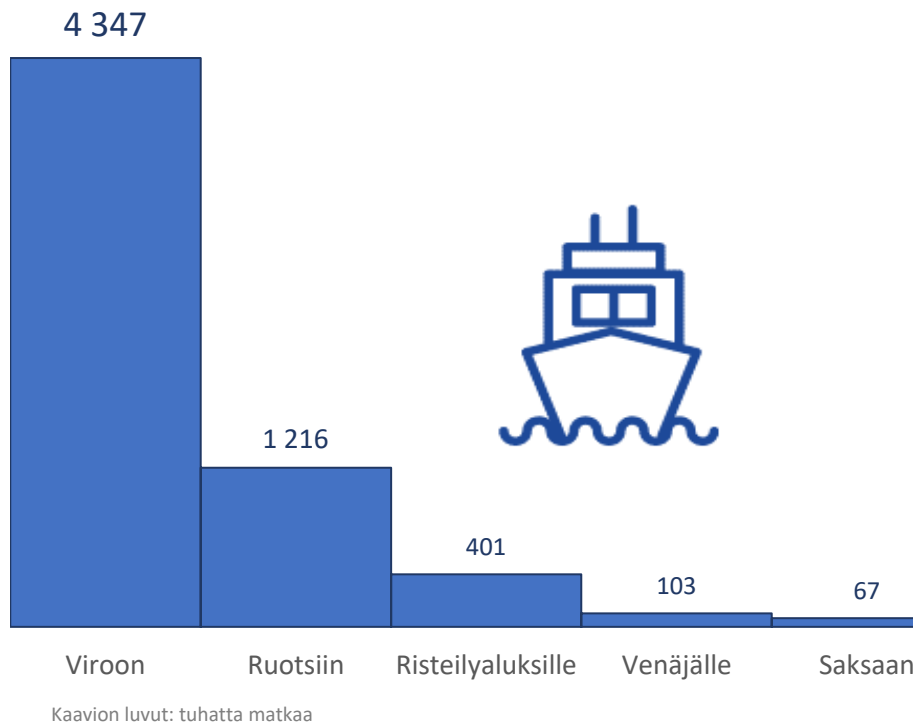

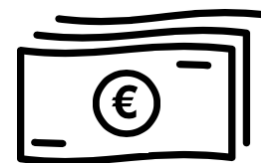

TAK RAJATUTKIMUS 2016

Helsingin Satama Oy

yhteensä 6,1 miljoonaa matkustajaa lähti Suomesta Helsingin sataman kautta vuonna 2016. Näistä 3,8 miljoonaa oli suomalaisia ja 2,3 miljoonaa ulkomaalaisia. Ulkomaalaisten matkailijoiden määrä Helsingin satamassa kasvoi 7 prosenttia vuodesta 2015.

Helsingin sataman kautta poistuneet ulkomaalaiset matkailijat käyttivät Suomen-matkallaan (mukaan lukien ennakkokulut) 235 euroa per matkustaja. He jättivät Suomeen yhteensä 547 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Johdanto	1
TAK Rajatutkimus – Helsingin Satama Oy	2
Yöpymiset ja matkat.....	3
Matkat Helsingin sataman kautta (1000 matkaa)	4
Viipymä Suomessa	5
Ulkomaalaisten majoituspaikat	6
Matkakohde Suomessa	7
Matkakohde Suomesta poistuttaessa	8
Miten saapui Suomeen?	9
Matkustajaprofiilit	10
Matkan tarkoitus.....	11
Kuinka usein Suomessa?	12
Matkaseurue	13
Perheen yhteenlasketut tulot vuodessa.....	14
Matkustajien ammattijakauma	15
Rahankäyttö.....	16
Mihin käyttänyt rahaa Suomessa?	17
Ulkomaalaisten matkailijoiden käyttämä rahamäärä yhteensä (sis. ennakkokulut)	18
Ulkomaalaisten matkailijoiden Suomessa käyttämä rahamäärä per matkustaja	19
Ulkomaalaisten matkailijoiden käyttämän rahamäärän jakautuminen	20
Suomalaiset matkustajat	21
Sukupuoli- ja ikäjakauma	22
Ammattiasemajakauma	23
Kotitalous ja matkaseurue	24
Perheen tulotaso	25
Asuinmaakunta	26
Matkan kesto (yötä Virossa)	27
Onko sinulla / perheelläsi oma auto mukana laivalla?	28
Virossa käytetyt palvelut	29
Virosta ja laivalta Suomeen tuodut tuotteet	30

JOHDANTO

TAK RAJATUTKIMUS – HELSINGIN SATAMA OY

TAK Rajatutkimus on Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy:n Suomen vilkkaimmilla raja-asemilla toteuttama haastattelututkimus, jossa haastatellaan vuoden aikana noin 20 000 Suomesta poistuvaa ulkomailla asuvaa matkailijaa. Tässä raportissa on tarkasteltu Helsingin sataman kautta Suomesta vuonna 2016 poistuneita ulkomaalaisia matkailijoita. Haastatteluaineiston kokonaismäärä tässä raportissa on 19 315, joista 2 852 on Helsingin satamassa haastateltuja ihmisiä. Tutkimusaineistosta on rajattu ulos yli vuoden Suomessa viipyneet ulkomaalaiset. Tuloksissa tehty vertailu vuoden 2015 aineistoon on tehty siten, että vuoden 2015 aineistoa on painotettu uudelleen vastaamaan vuoden 2016 kysymysasetteluja. Tämän vuoksi luvut saattavat poiketa vuoden 2015 raportin luvuista, mutta ovat vertailukelpoiset vuoden 2016 lukuihin.

TAK Rajatutkimus tehtiin ensimmäisen kerran itärajalla vuonna 1997 ja sitä on toteutettu ja laajennettu siitä lähtien. Tutkimusaineistosta tehdään mm. Visit Finlandin matkailijatutkimukset sekä alueelliset tutkimusraportit Suomen suurimmille matkailualueille ja kaupungeille.

Nykyisellään haastatteluja tehdään Helsingin ja Turun satamissa, Helsingin, Turun, Tampereen lentokentillä, talvikaudella Rovaniemen ja Kittilän lentokentillä, sekä itärajalla Vaalimaalla, Nuijamaalla, Vainikkalassa, Imatralla ja Niiralassa.

Haastateltavat poimitaan otokseen tasaväliotannalla ja haastattelupäivät arvotaan satunnaisesti koko vuodelle. Tutkimuksessa haastatellaan yli 14-vuotiaita, ulkomailla asuvia, Suomesta poistumassa olevia matkailijoita. Tutkimuksessa ei huomioida raskasta liikennettä eikä Helsingin satamissa kansainvälisiä risteilyaluksia.

Tulokset on painotettu vastaamaan tutkimuksessa mukana olevien lentokenttien, satamien ja itärajan todellisia matkustajamääriä. Helsingin lentokentän ja satamien osalta painotus on tehty myös vastaamaan eri kohdemaita.

Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy on vuonna 1991 perustettu matkailututkimuksiin erikoistunut tutkimusyritys.

YÖPYMISET JA MATKAT

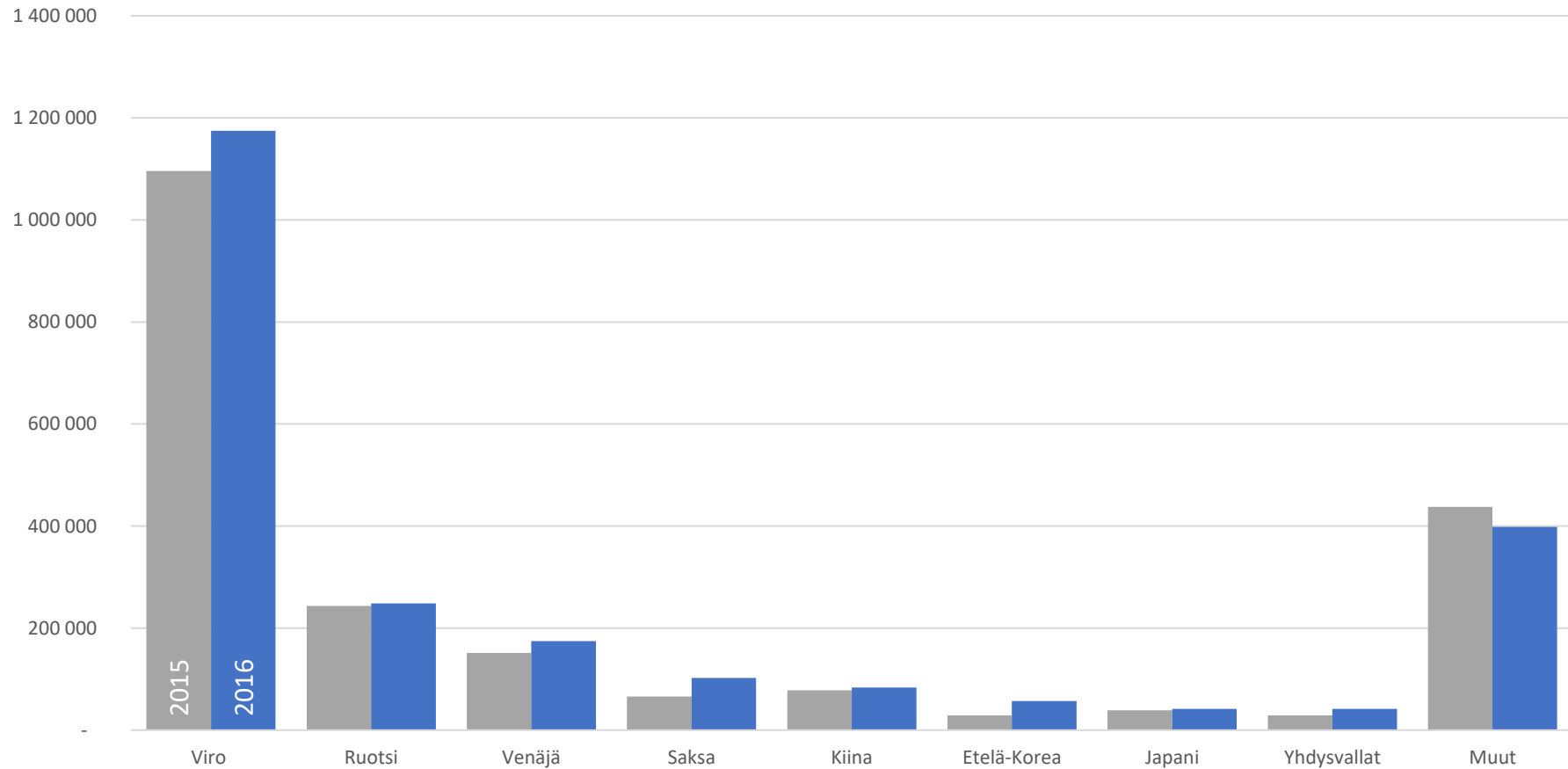

2,32 miljoonaa ulkomaalaisten matkaa Helsingin satamasta ulkomaille (+7 %)

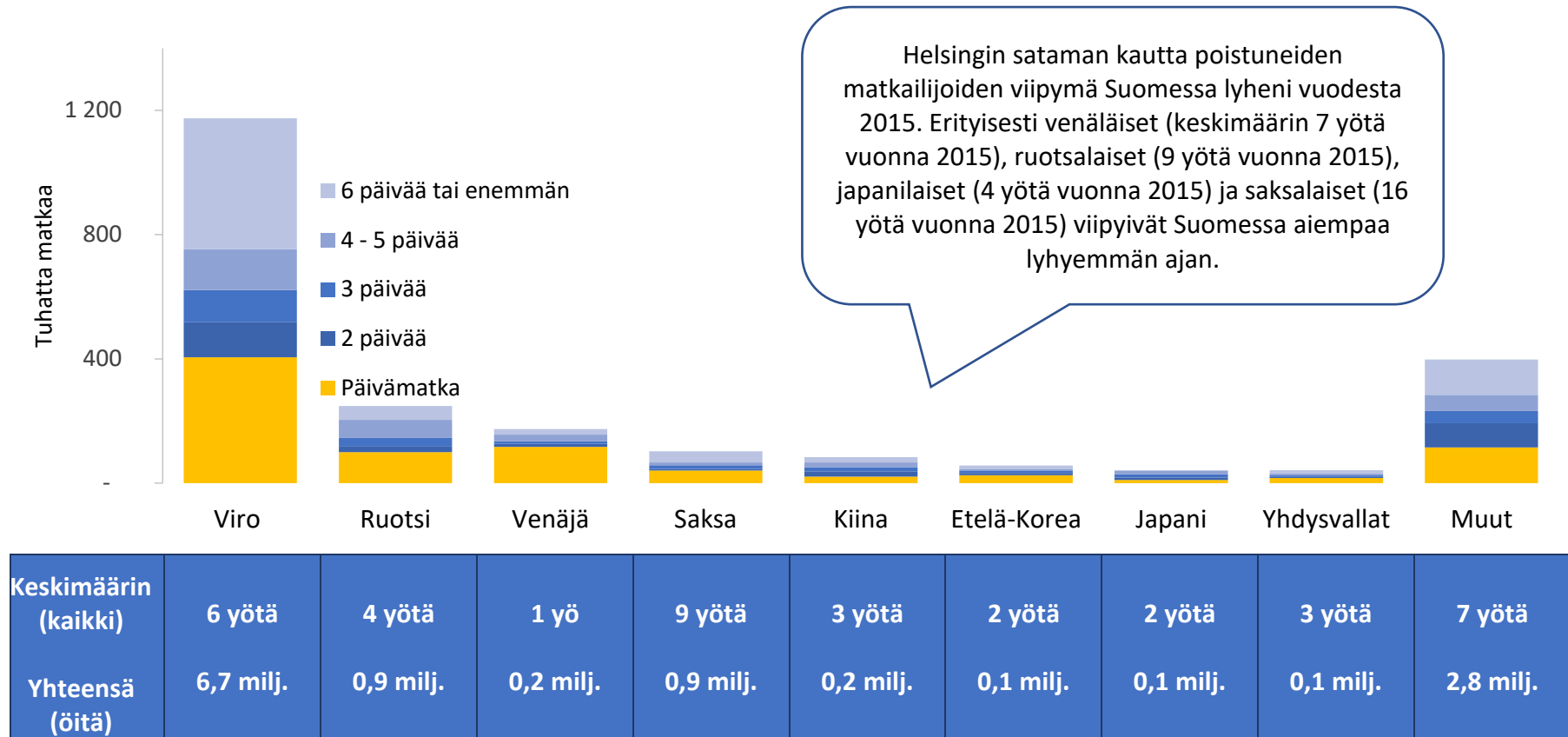
64 % matkailijoista yöpyi Suomen matkallaan (76 % vuonna 2015)

MATKAT HELSINGIN SATAMAN KAUTTA (1000 MATKAA)

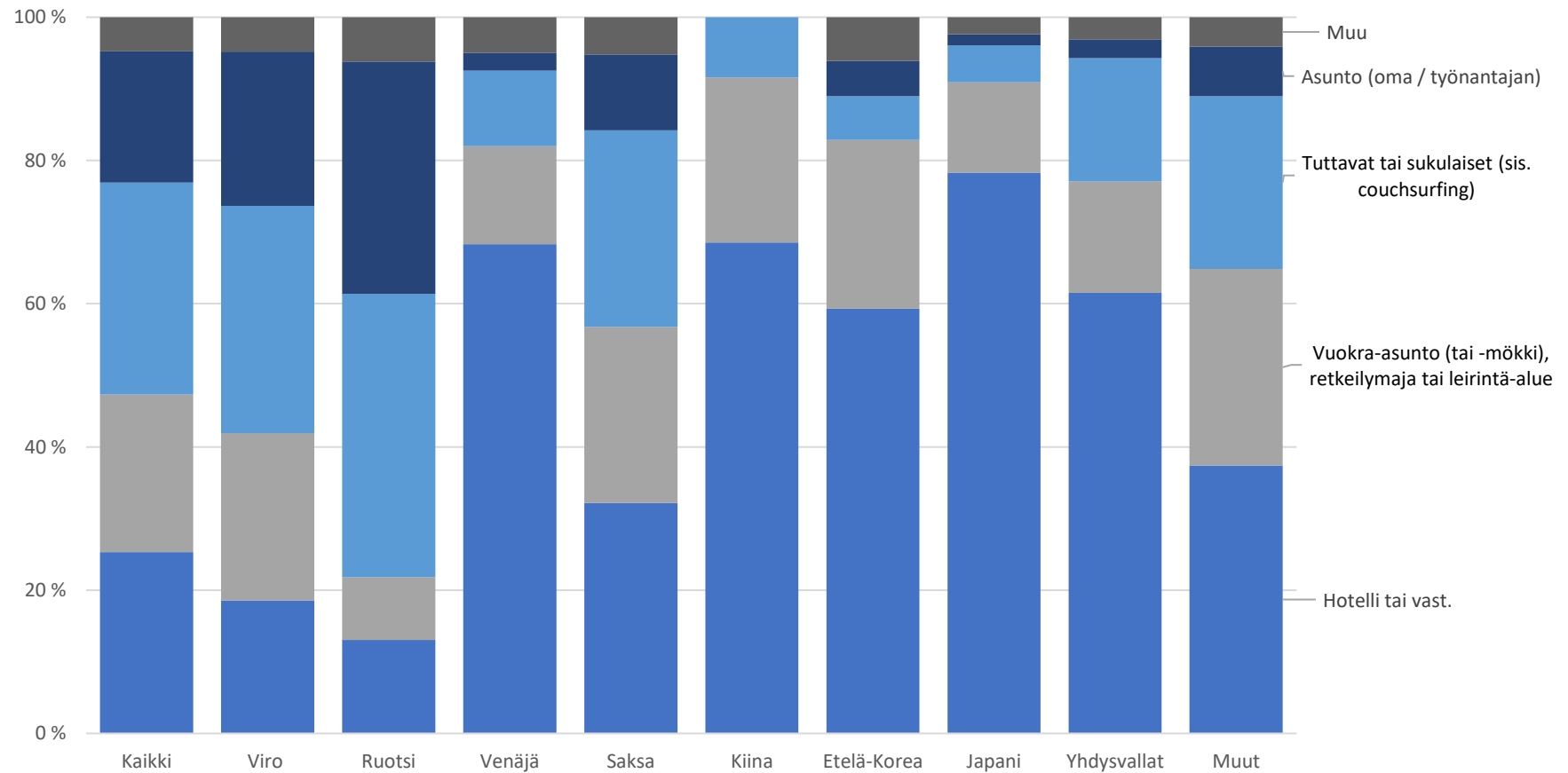
Ulkomailla asuvat tekivät Helsingin sataman kautta kaikkiaan 2,32 miljoonaa matkaa vuonna 2016 (2,15 v. 2015). Suurin nousu matkojen määrässä tapahtui Virossa asuvien kohdalla (vajaat 80 000 matkaa), mutta myös esimerkiksi venäläisten, saksalaisten ja etelä-korealaisten tekemien matkojen määrä kasvoi.

VIIPYMÄ SUOMESSA

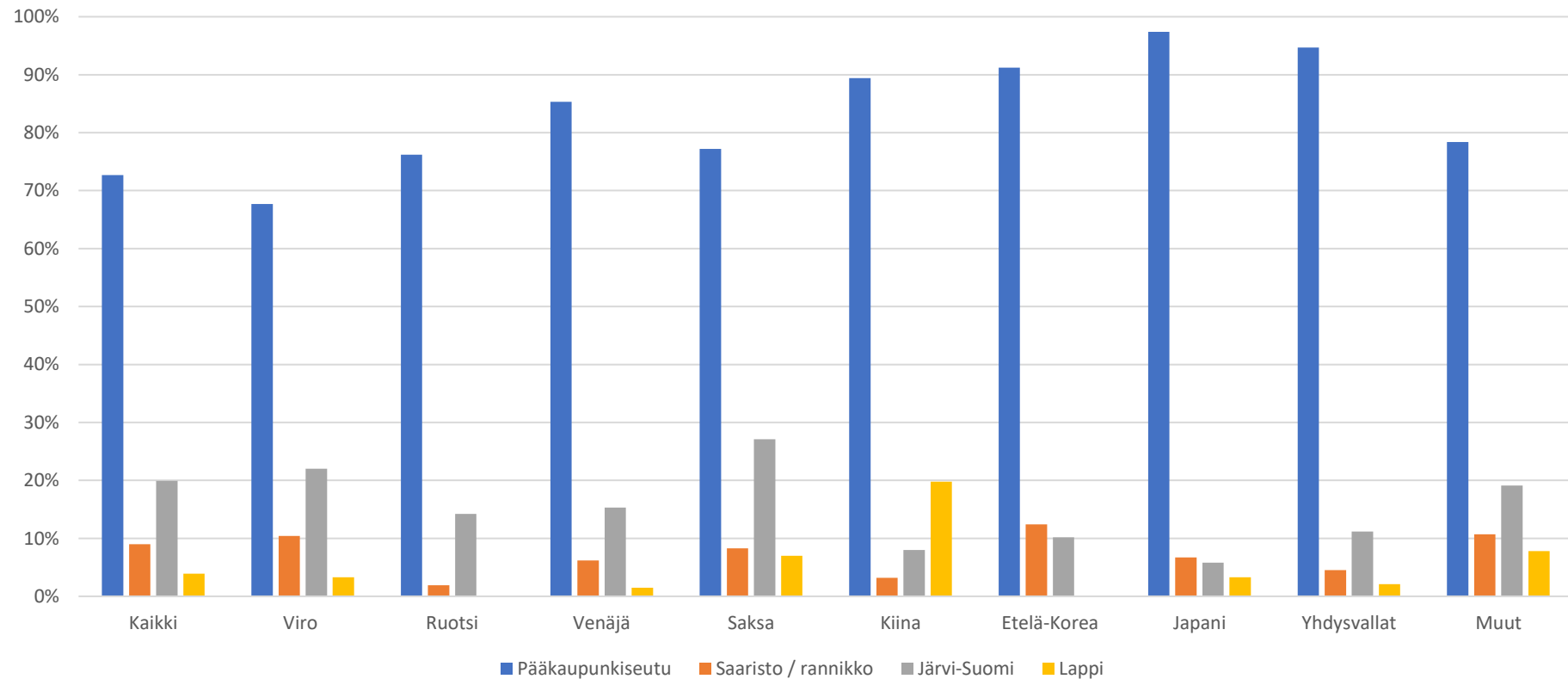
Kaikista Helsingin sataman kautta poistuneista matkailijoista reilu kolmannes oli päivämatkalla. Yhteensä sataman kävijät viettivät Suomessa noin 12,6 miljoonaa yötä. Ylivoimaisesti suurin yöpymismäärä oli virolaisilla (6,7 miljoonaa yötä) sekä ruotsalaisilla (0,9 miljoonaa yötä). Saksasta saapuneiden yöpymisten määrä nousee matkojen määrään nähden suureksi, koska heidän keskimääräinen viipymänsä on selvästi muita pidempi. Sataman kautta poistuneiden ulkomaalaisten Suomessa vietettyjen öiden määrä on kuitenkin pudonnut 13,7 miljoonasta 12,1 miljoonaan yöhön (n. 11 %), vaikka matkojen määrä on samaan aikaan kasvanut. Päivämatkalaisten suhteellinen osuus on noussut.

ULKOMAALAISTEN MAJOITUSPAIKAT

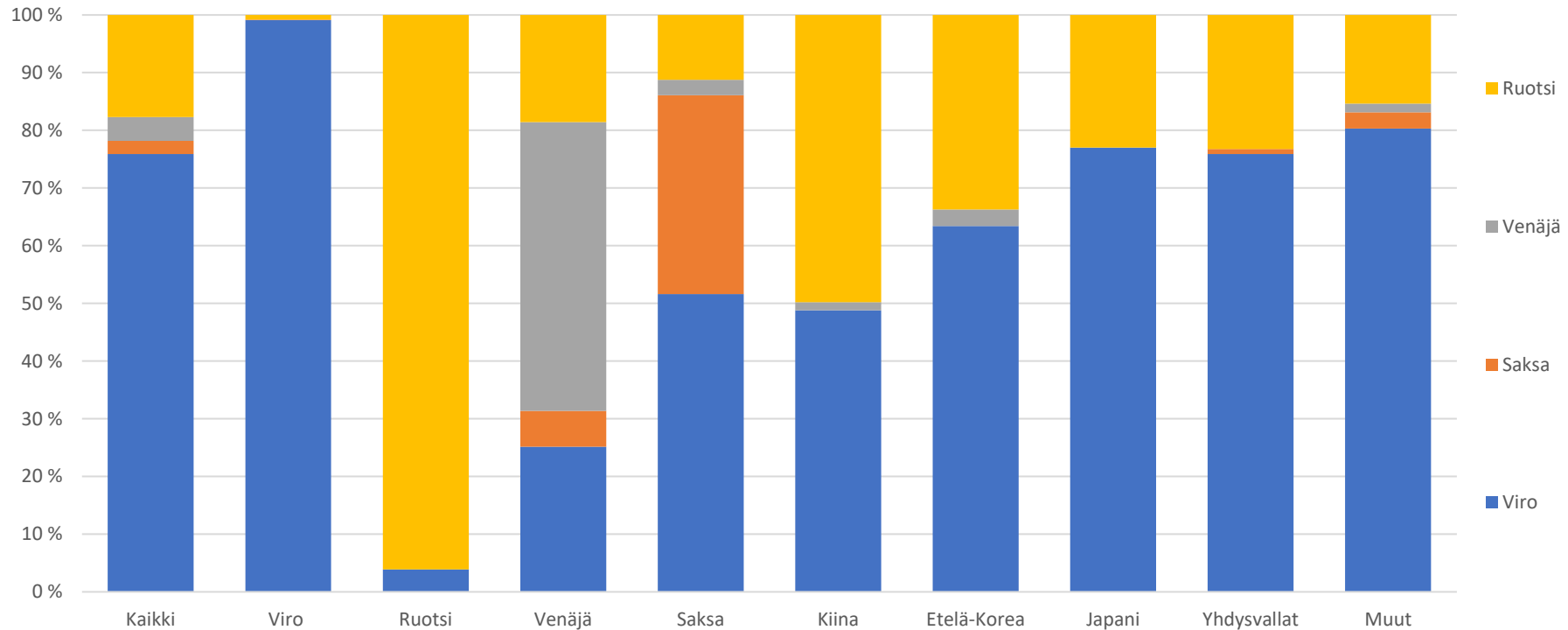
Kaikista matkoilla, jotka sisälsivät yöpymisen, noin neljänneksellä käytettiin hotelleja, vajaalla kolmanneksella yövyttiin tuttavien tai sukulaisten luona ja reilulla viidenneksellä vuokra-asunnossa, retkeilymajassa tai leirintäalueella. Venäjältä, Yhdysvalloista ja Aasiasta saapuneet matkailijat olivat muita useammin hotelleissa, Ruotsista ja Virolta vastaavasti tuttavien tai sukulaisten sekä omissa asunnoissa luona.

MATKAKOHDE SUOMESSA

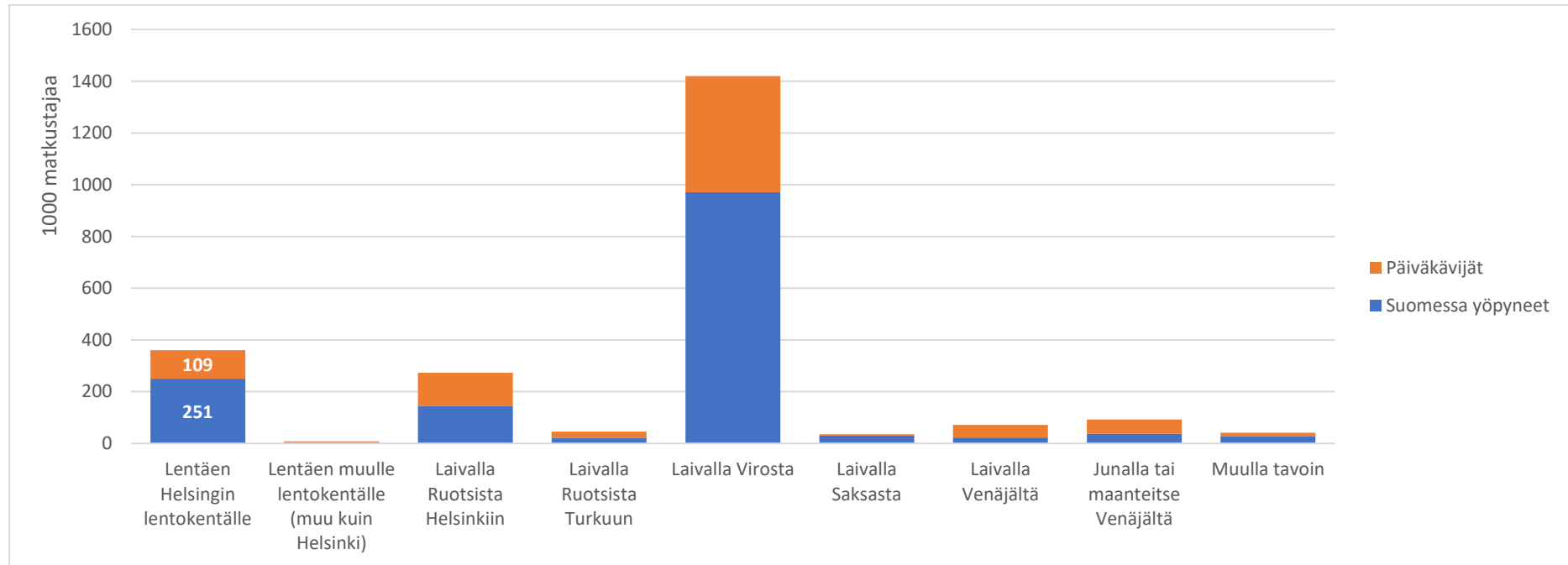
Suurimmalla osalla (yli 70 %) sataman kautta tehdyistä matkoista pääasiallisena vierailukohteena oli pääkaupunkiseutu. Järvi-Suomi oli pääasiallisena kohteena noin viidenneksellä. Saksasta tehdyistä matkoista tehtiin muita enemmän matkoja myös järvi-Suomeen. Kiinasta puolestaan Lappiin. Edelliseen vuoteen nähden muutosta ei käytännössä ole. Prosenttilukujen summa ylittää sadan, sillä matkustaja on voinut mainita useamman kuin yhden pääasiallisen matkakohteen Suomessa (esimerkiksi pääkaupunkiseutu ja Lappi).

MATKAKOHDE SUOMESTA POISTUTTAESSA

Kaikista matkoista sataman kautta tehdyistä matkoista valtaosa suuntautui Viroon (76 %) ja Ruotsiin (18 %). Tarkasteltaessa asiaa lähtömaan mukaan, nähdään, että Venäjältä ja Saksasta tehdyissä matkoissa jakaumassa on enemmän hajontaa – Saksan osalta suora poistuminen Saksaan on tehty vain noin 28 prosentissa matkoista. Viirasta tehdyistä matkoista, jossa Suomesta poistutaan Helsingin sataman kautta, mennään käytännössä aina Viroon ja Ruotsista Ruotsiin. Venäjältä tehdyistä matkoista noin puolet suuntautuu takaisin Venäjälle.

MITEN SAAPUI SUOMEEN?

Runsas viidennes Helsingin sataman kautta poistuneista ulkomaalaisista oli saapunut Suomeen jonkun muun raja-aseman kautta. Noin 16 prosenttia (260 000 matkustajaa) sataman kautta lähteneistä oli saapunut lentäen Helsinki-Vantaalle. Näistä lentäen Suomeen saapuneista 30 prosenttia (109 000 matkustajaa) ei yöpynyt Suomessa.

MATKUSTAJAPROFIILIT

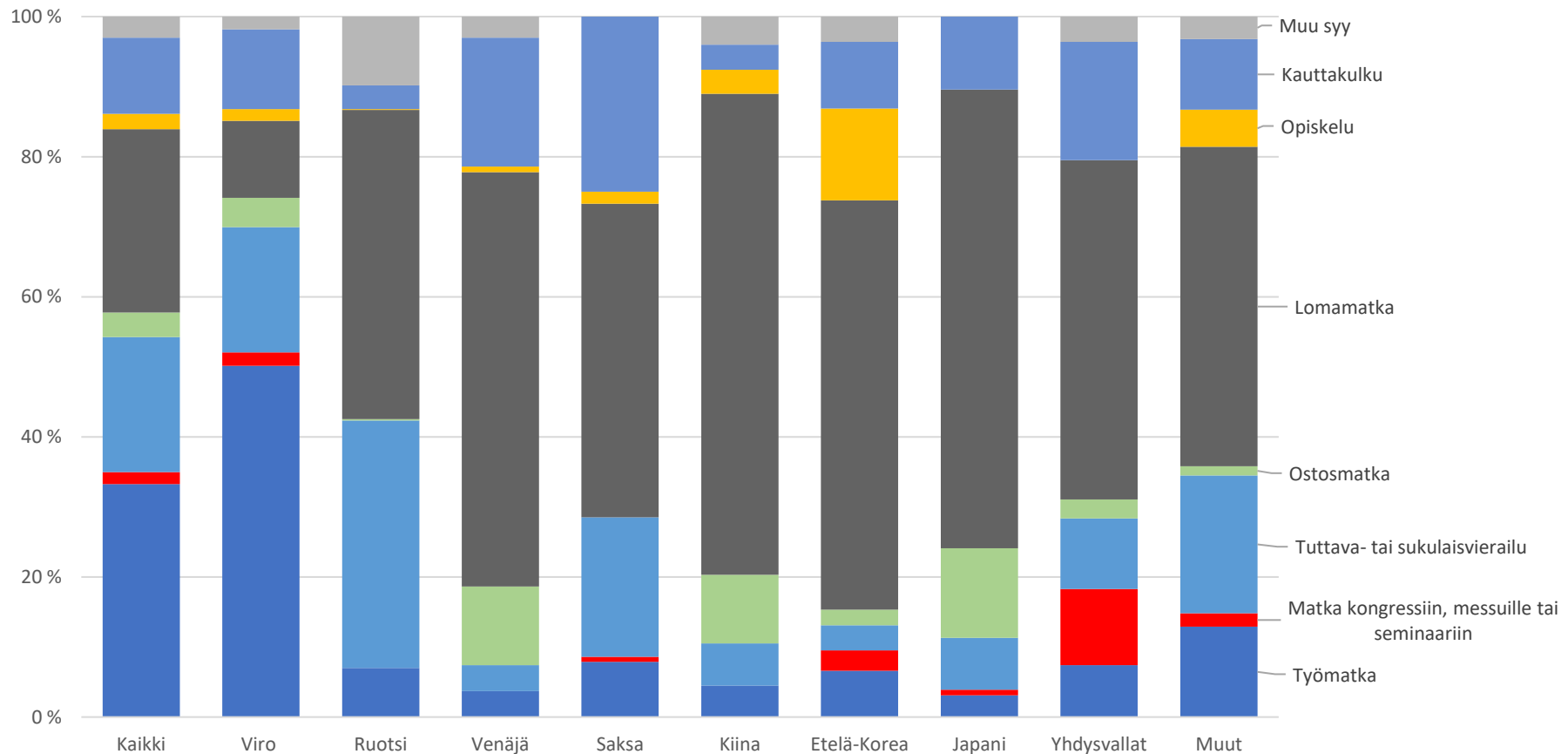

33 % matkailijoista matkustaa yksin

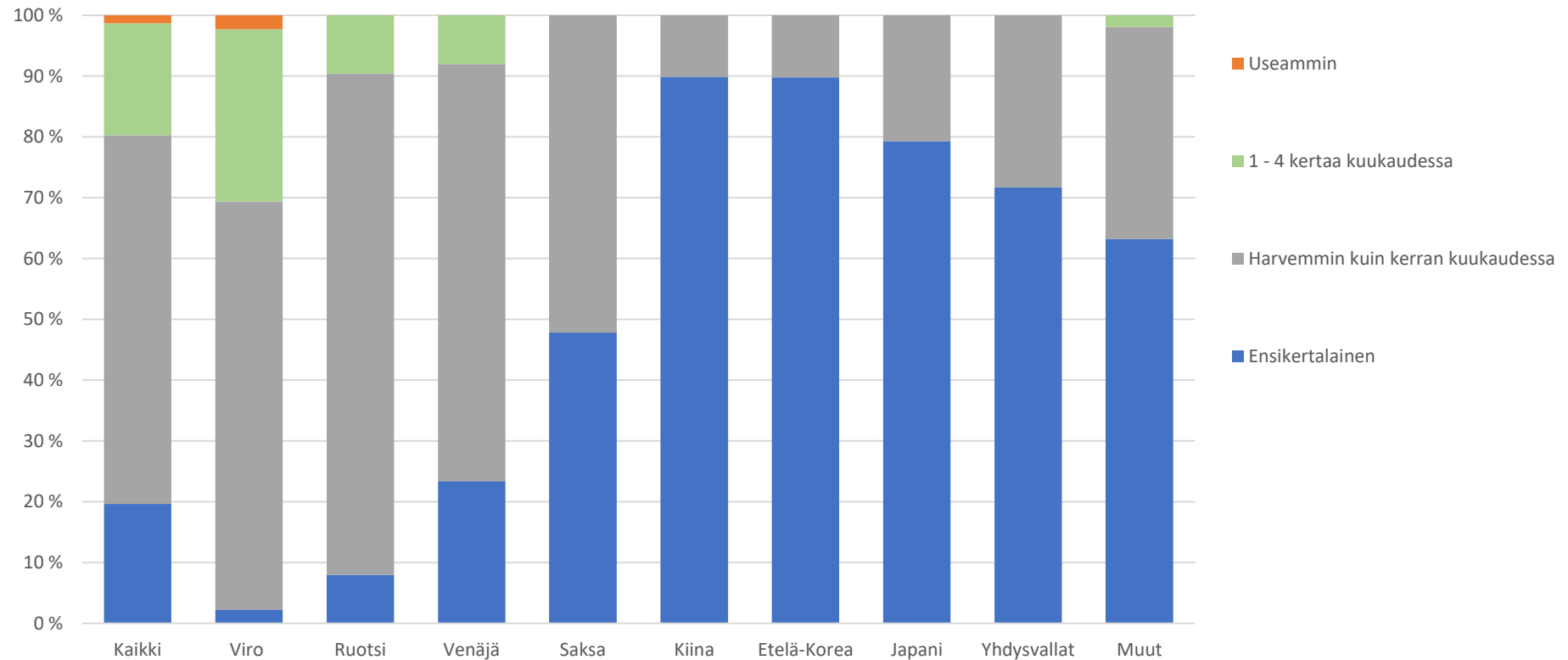
26 % matkailijoista oli lomamatkalla

MATKAN TARKOITUS

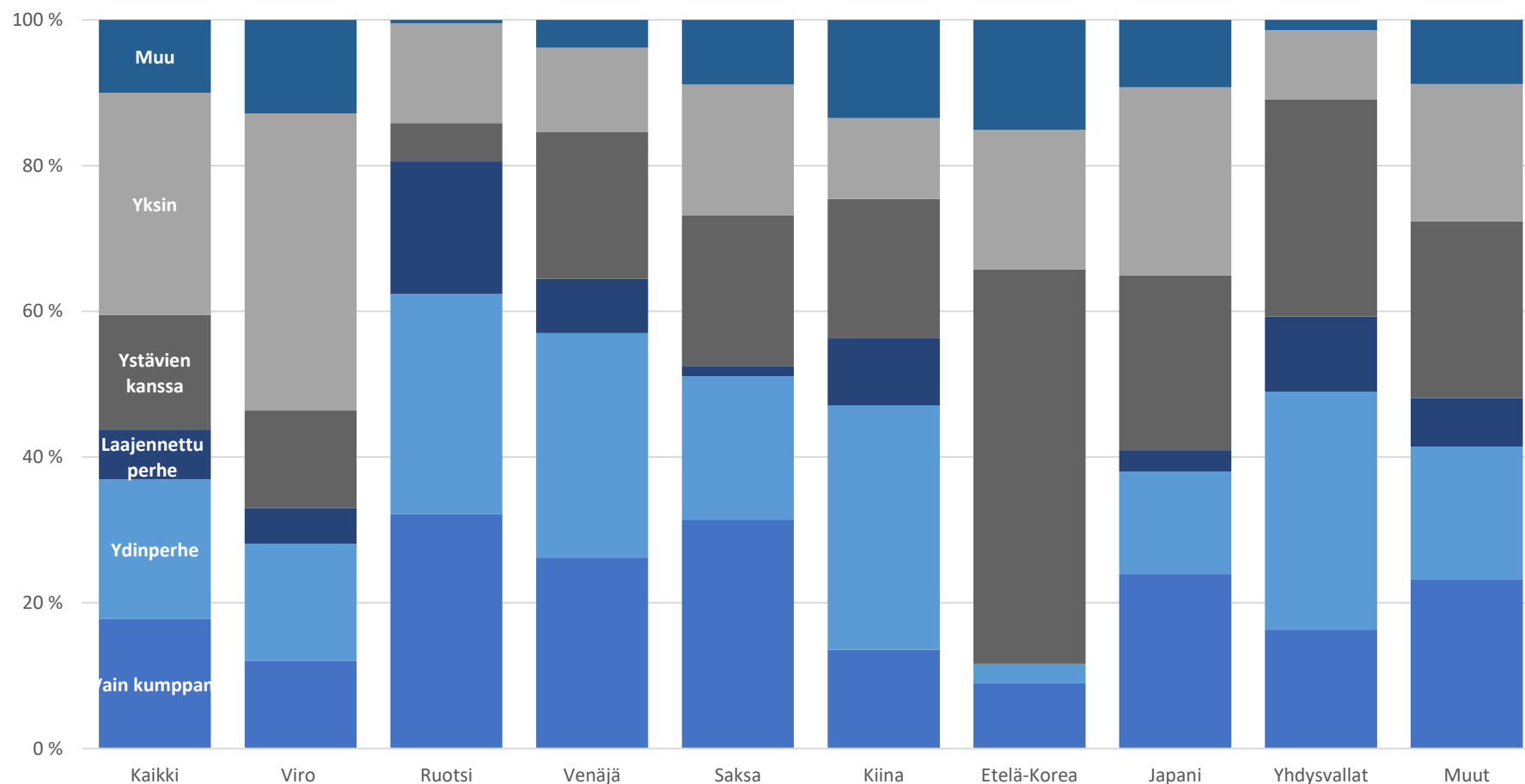
Sataman kautta poistuneista matkustajista noin neljännes oli lomamatkalla ja vajaa viidennes tuttava- tai sukulaisvierailulla: nämä korostuvat etenkin Ruotsista ja Virosta tehdyistä matkoista. Työmatkat (33 %) puolestaan korostuvat etenkin Virosta Suomeen tehdyissä matkoissa, joista noin puolet oli työmatkoja. Yleistäen voisi sanoa, että mitä kauempaa Suomeen saavutaan, sitä useammin ollaan lomamatkalla.

KUINKA USEIN SUOMESSA?

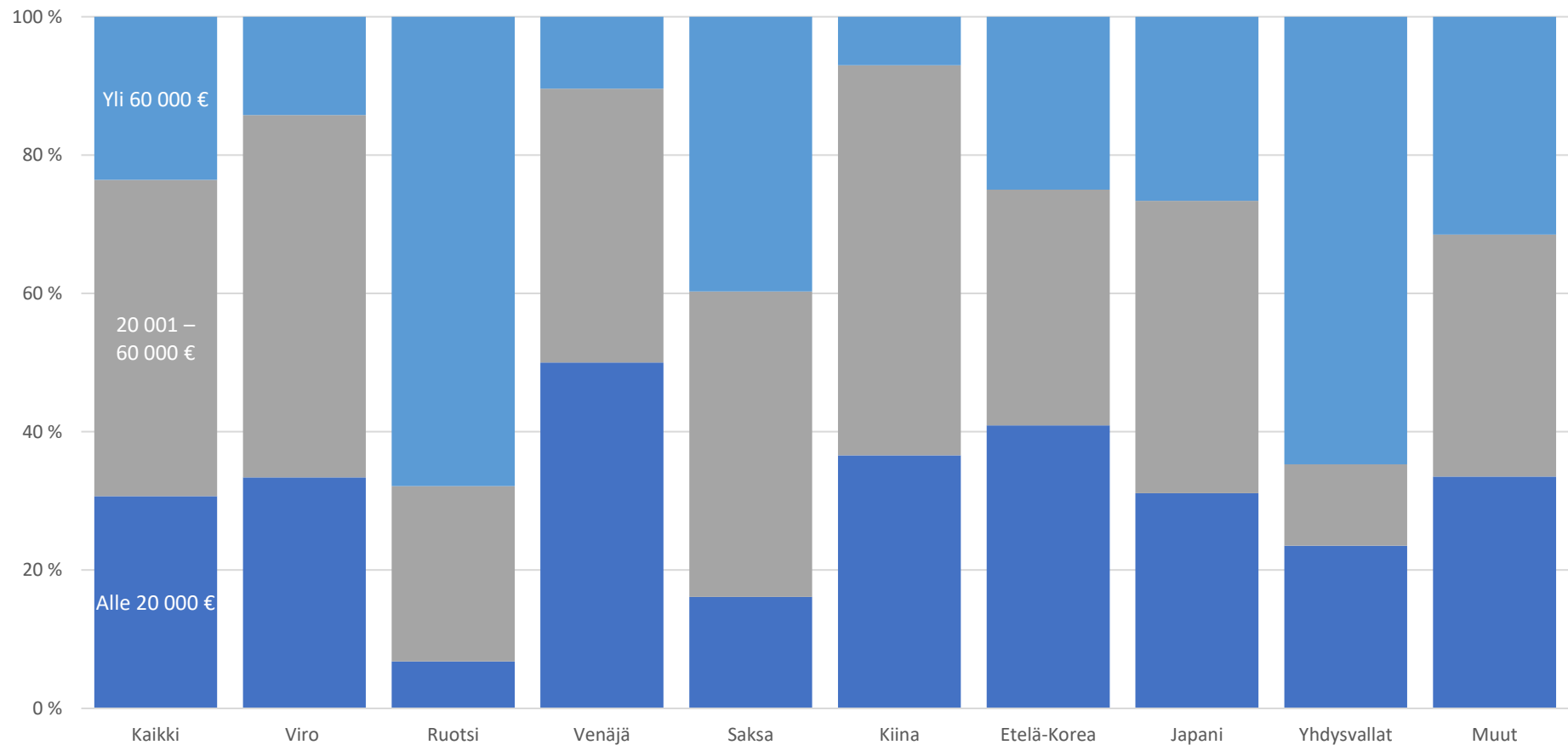
Valtaosa sataman kautta matkustavista käy Suomessa harvemmin kuin kerran kuukaudessa. Useammin käyviä oli kaikista matkoista noin viidennes, kuten myös ensikertalaisia. Mitä kauempaa Suomeen tultiin, sitä useammin matkustaja oli ensikertalainen: Kiinasta ja Etelä-Koreasta tulleista lähes 90 prosenttia ja Saksastakin vielä vajaa puolet. Verrattuna edelliseen vuoteen, vähintään kerran kuukaudessa tai enemmän käyvien määrä on kasvanut melkein 10 prosenttiyksikköä (9,8 % → 19,7 %) ja ensikertalaisten määrä pienentynyt hieman.

MATKASEURUE

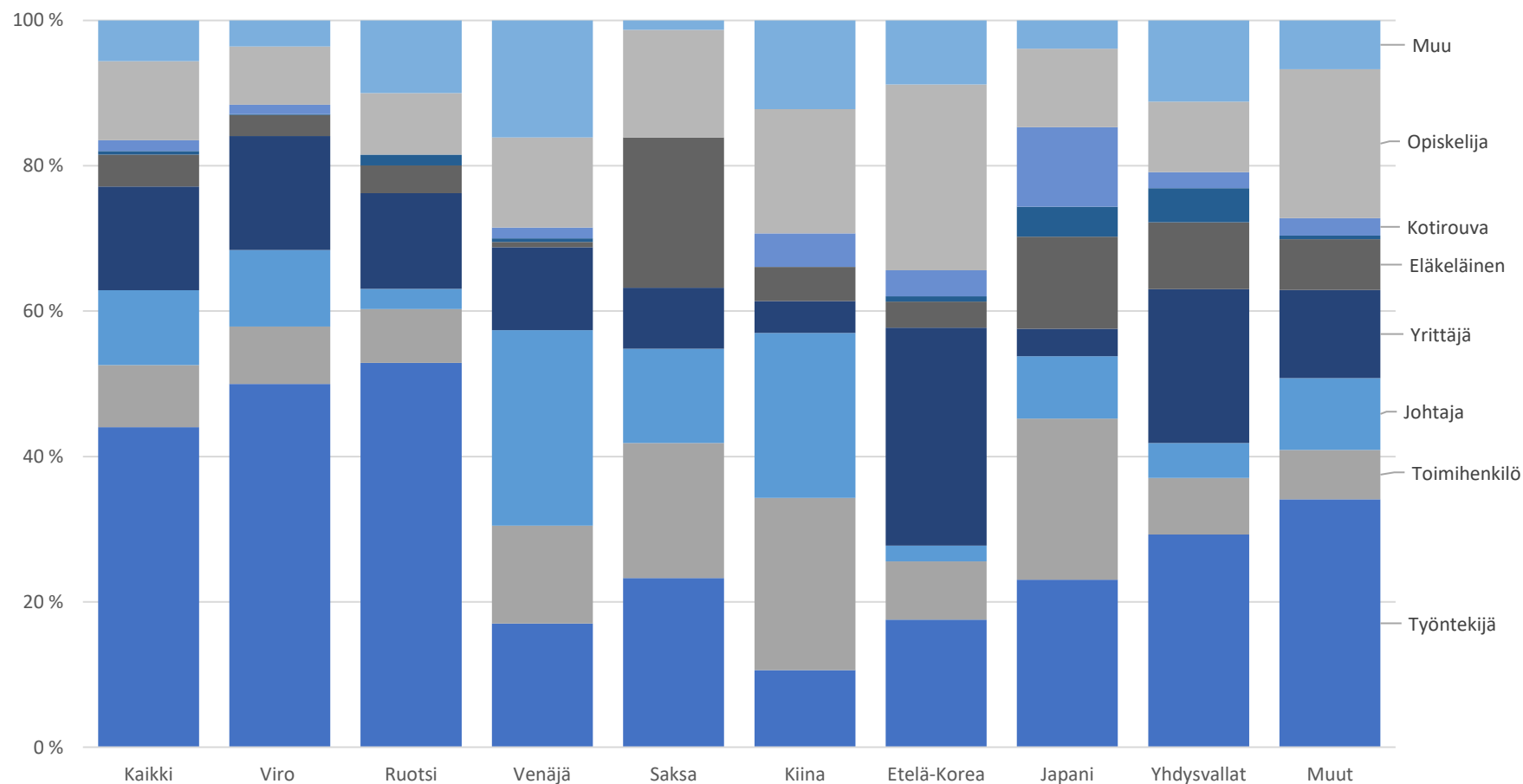
Sataman kautta tehdyistä matkoista huomattavan iso osa, noin kolmannes, tehtiin yksin. Tämä johtuu pitkälti Virosta tehdyistä matkoista, joista iso osa on luonteeltaan työmatkoja. Ruotsista tehdyistä matkoista peräti neljä viidesosaa on joko kumppanin tai perheen kanssa tehtyjä matkoja. Edellisvuoteen verrattuna yksin matkustavien määrä on lisääntynyt.

PERHEEN YHTEENLASKETUT TULOT VUODESSA

Sataman kautta tehdyistä matkoista valtaosalla perheen yhteenlasketut tulot ovat 20–60 000 euroa. Ruotsalaiset ja yhdysvaltalaiset tekevät tässä poikkeuksen, sillä heistä valtaosalla tulot ovat yli 60 000 euroa. Eniten pienimpään tuloluokkaan kuuluvia matkustajia on venäläisten keskuudessa.

MATKUSTAJIEN AMMATTIJAKAUMA

Sataman kautta kulkeneista matkustajista valtaosa oli työntekijöitä. Erityisesti tämä koskee Ruotsia ja Viroa. Venäläisissä johtajat olivat suurin ryhmä. Saksassa puolestaan korostuu eläkeläisten joukko.

RAHANKÄYTTÖ

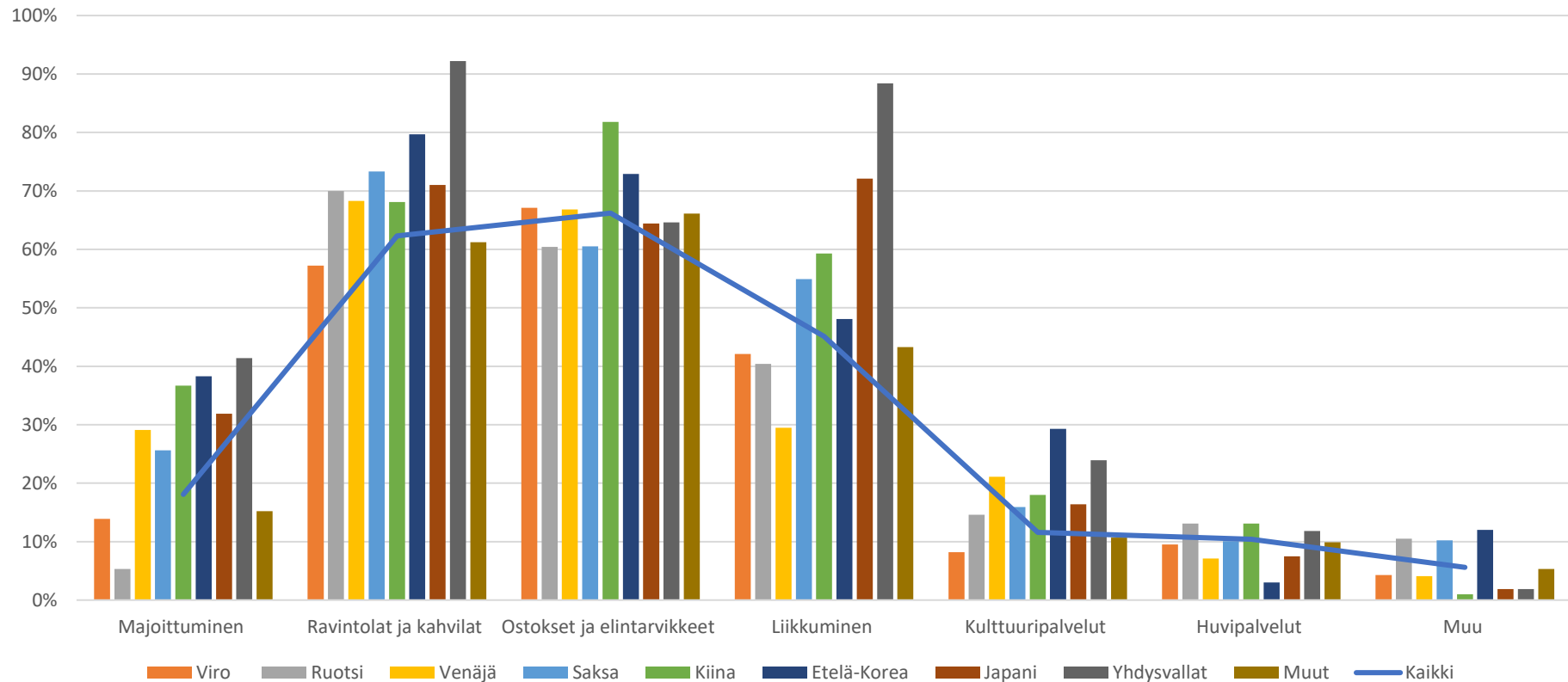

yhteensä **547** miljoonaa euroa (-13 %)

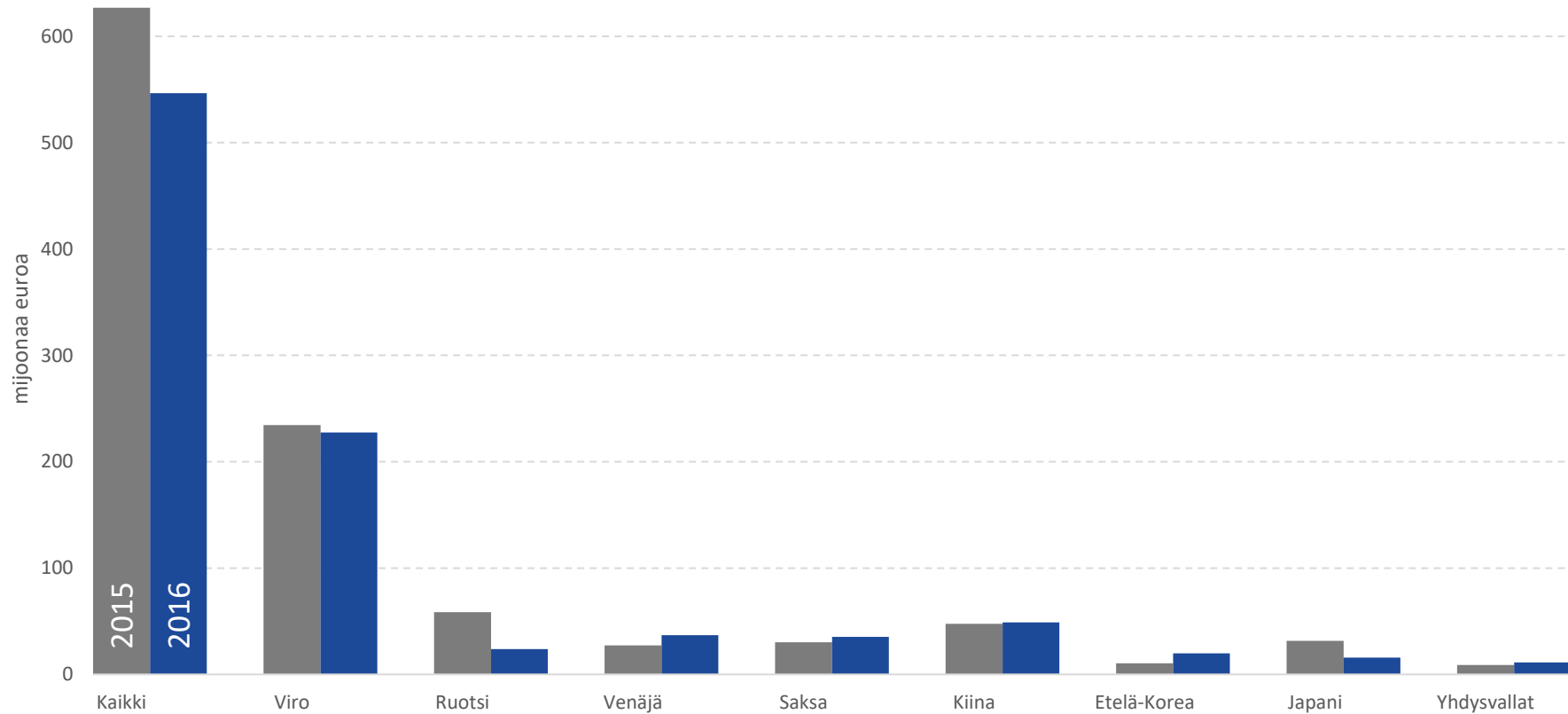
ostoksiin **150** miljoonaa euroa (-21 %)

MIHIN KÄYTTÄNYT RAHAA SUOMESSA?

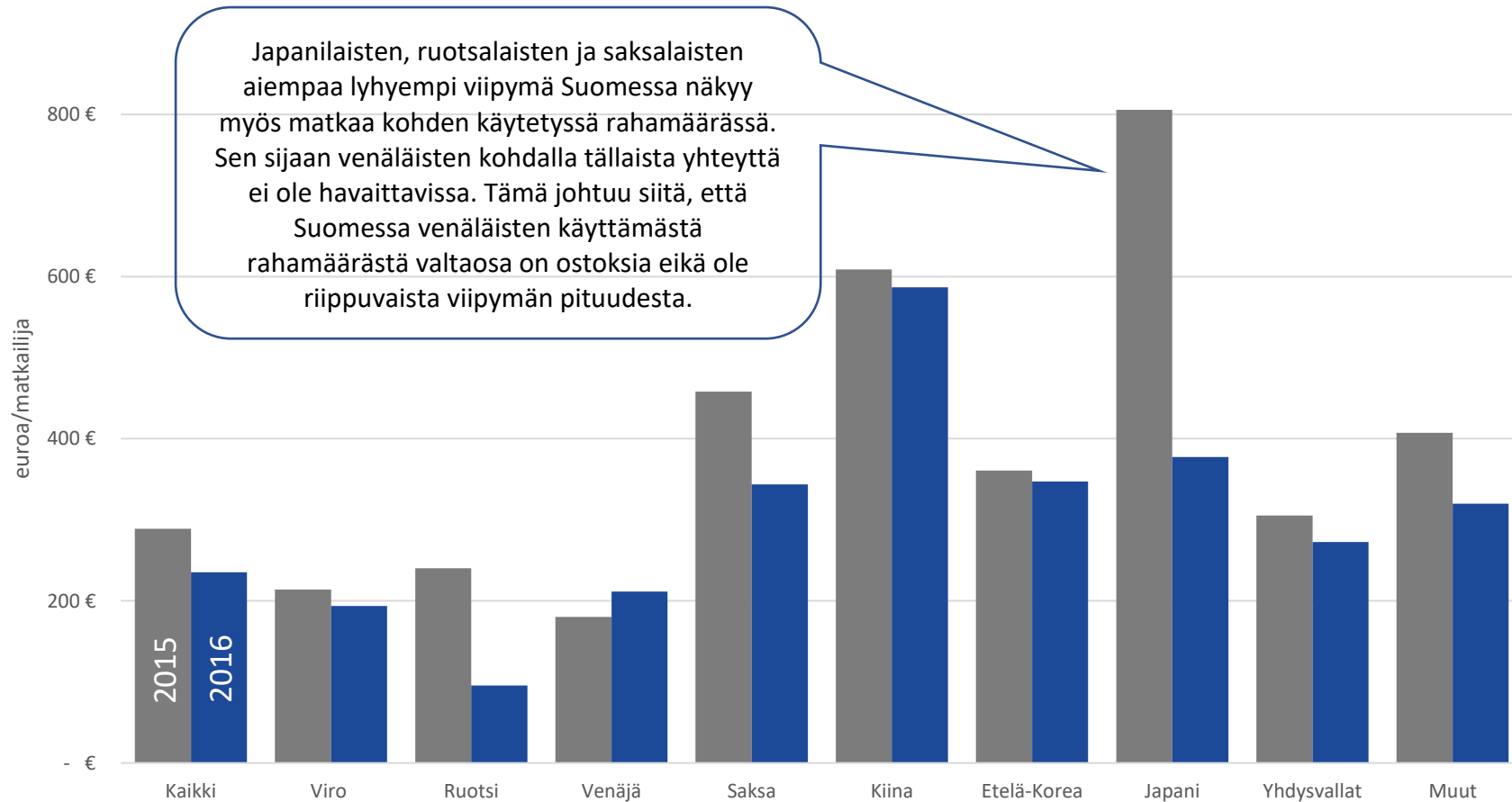
Helsingin sataman kautta matkustaneista suurin osa käytti rahaa ostoksiin ja elintarvikkeisiin sekä ravintola- tai kahvilapalveluihin (62 %). Yhdysvaltalaiset matkailijat käyttivät hieman muita useammin ravintola- ja kahvilapalveluita sekä liikkumispalveluita. Kiinalaisista noin neljä viidestä käytti rahaa ostoksiin ja elintarvikkeisiin. Majoittumiseen käyttivät hieman muita useammin rahaa yhdysvaltalaiset, etelä-korealaiset ja kiinalaiset.

ULKOMAALAISTEN MATKAILIJOIDEN KÄYTTÄMÄ RAHAMÄÄRÄ YHTEENSÄ (SIS. ENNAKKOKULUT)

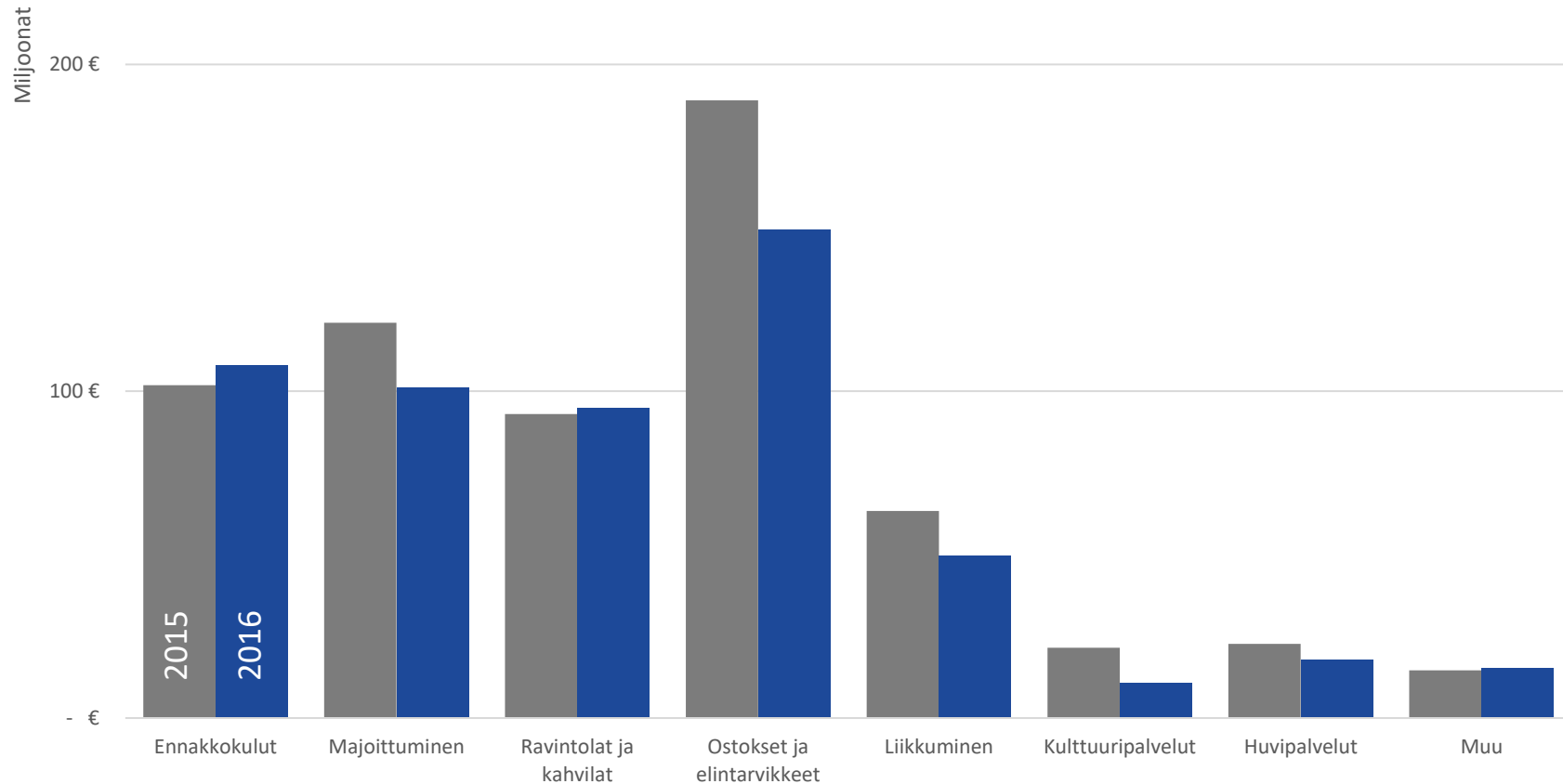
Ulkomaalaiset, Helsingin sataman kautta poistuneet matkustajat käyttivät rahaa kaikkiaan lähes 550 miljoonaa euroa. Summa sisältää myös ennakkokulut, joita matkustajat olivat maksaneet ennen matkustamistaan (esimerkiksi laiva- tai lentolippuja tai majoitusta). Eniten rahaa käyttivät Virosta saapuneet matkailijat, hieman lähes 230 miljoonaa (234 M € v. 2015) Kaikkiaan sataman kautta matkustaneiden rahankäyttö on kuitenkin pienentynyt noin 13 prosenttia, vuoden 2015 noin 627 miljoonasta eurosta noin 547 miljoonaan euroon vuonna 2016.

ULKOMAALAISTEN MATKAILIJOIDEN SUOMESSA KÄYTTÄMÄ RAHAMÄÄRÄ PER MATKUSTAJA

Ulkomaalaiset, Helsingin sataman kautta poistuneet matkustajat käyttivät keskimäärin 235 euroa per henkilö vieraillessaan Suomessa. Määrä on pienentynyt hieman vuodesta 2015, jolloin sataman kautta poistuneet ulkomaalaiset käyttivät keskimäärin 289 euroa per henkilö. Vuonna 2016 eniten rahaa käyttivät kiinalaiset (587 €). Suomen naapurimaista tulleiden kulutus oli hieman muita pienempi.

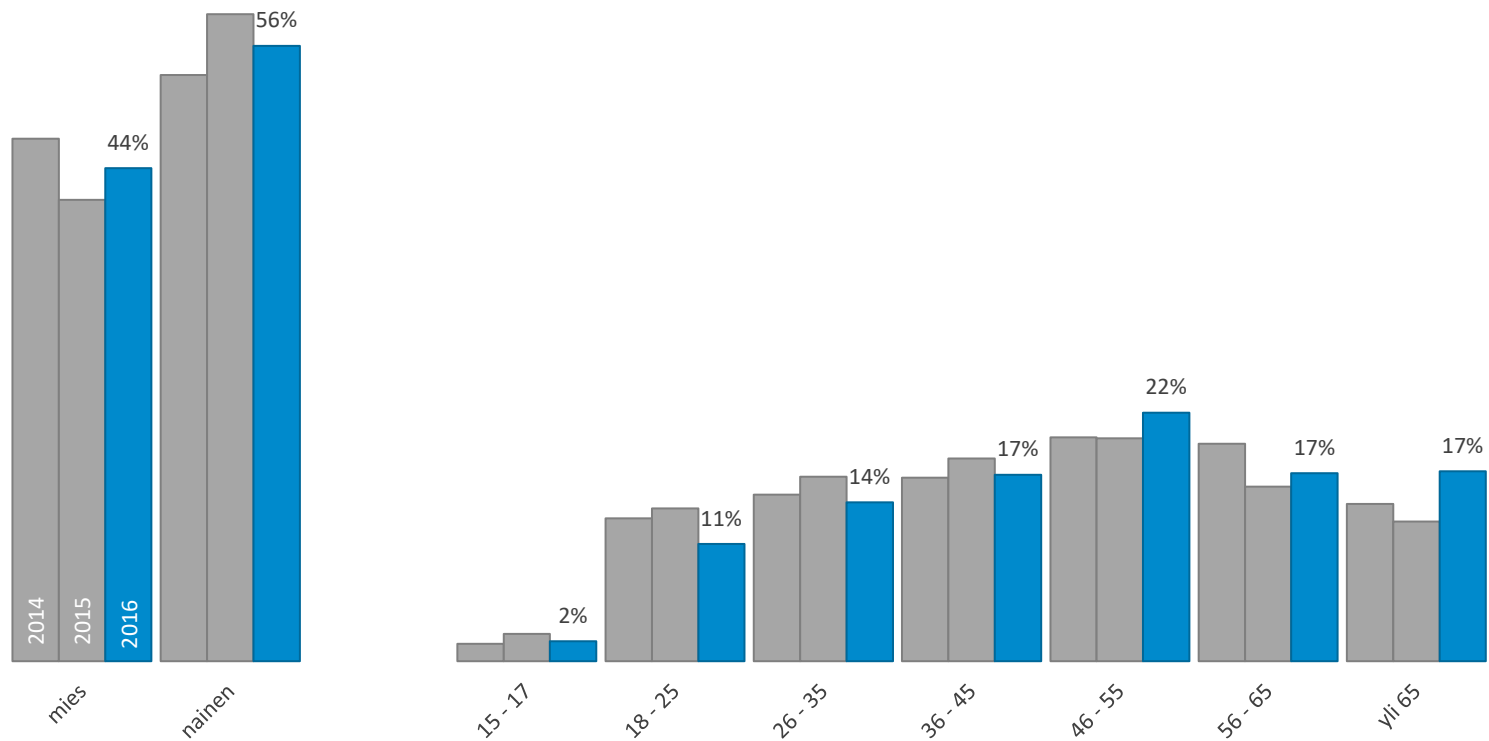
ULKOMAALAISTEN MATKAILIJOIDEN KÄYTTÄMÄN RAHAMÄÄRÄN JAKAUTUMINEN

Sataman kautta kulkeneiden ulkomaisten matkustajien Suomessa käyttämästä vajaasta 500 miljoonasta suurin osa kului ostoksiin (n. 150 miljoonaa euroa). Lisäksi ravintoloiden, majoituksen ja ennakkokulujen eli ennen matkaa maksettujen kulujen osuudet olivat suuria. Majoitukseen, ostoksiin ja muihin kuin ravintola- ja kahvilapalveluihin käytetty rahamäärä kuitenkin pieneni vuoteen 2015 verrattuna. Etenkin majoituksen, mutta myös todennäköisesti muiden kulutusryhmien kohdalla rahankäytön väheneminen johtunee ainakin osittain päivämatkailijoiden määrän kasvusta ja näin ollen viipymän pienenemisestä.

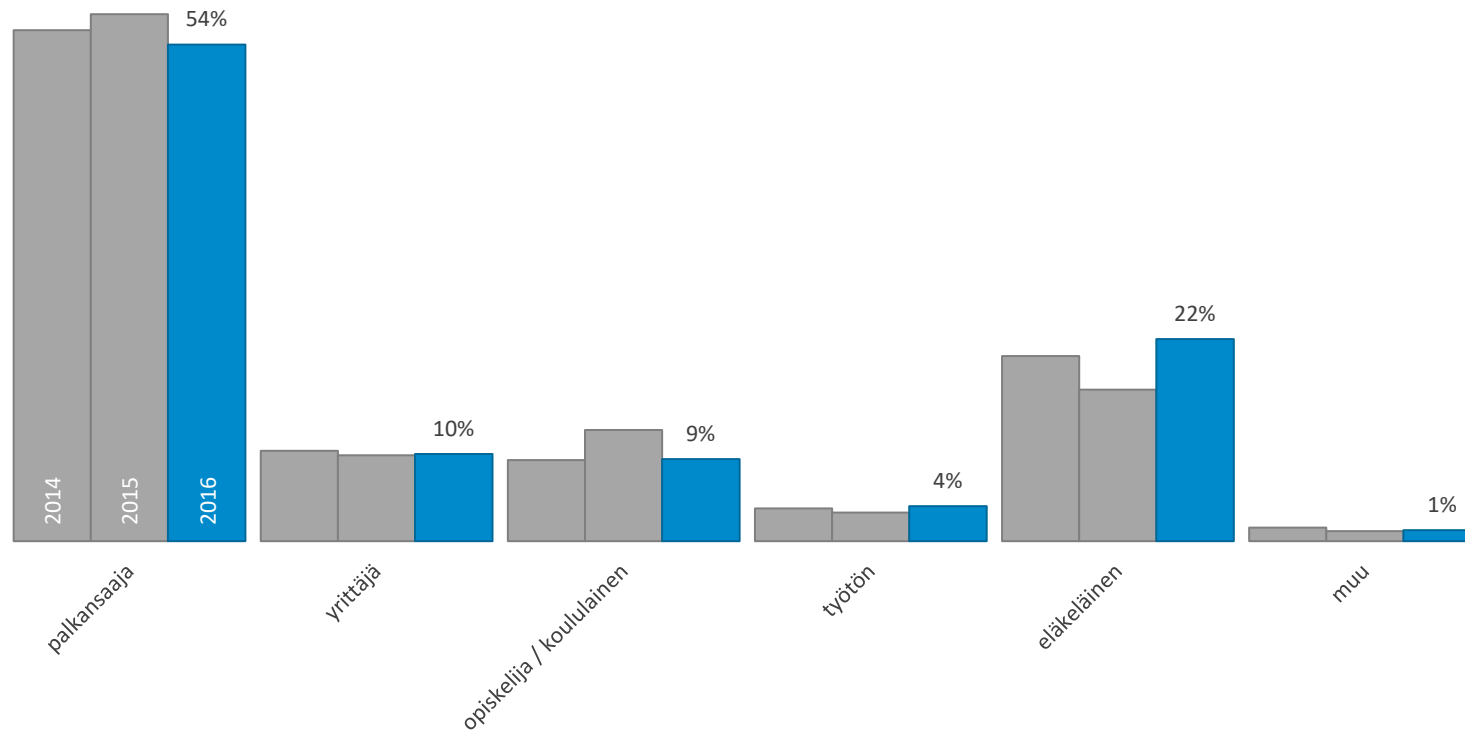
SUOMALAISET MATKUSTAJAT

SUKUPUOLI- JA IKÄJAKAUMA

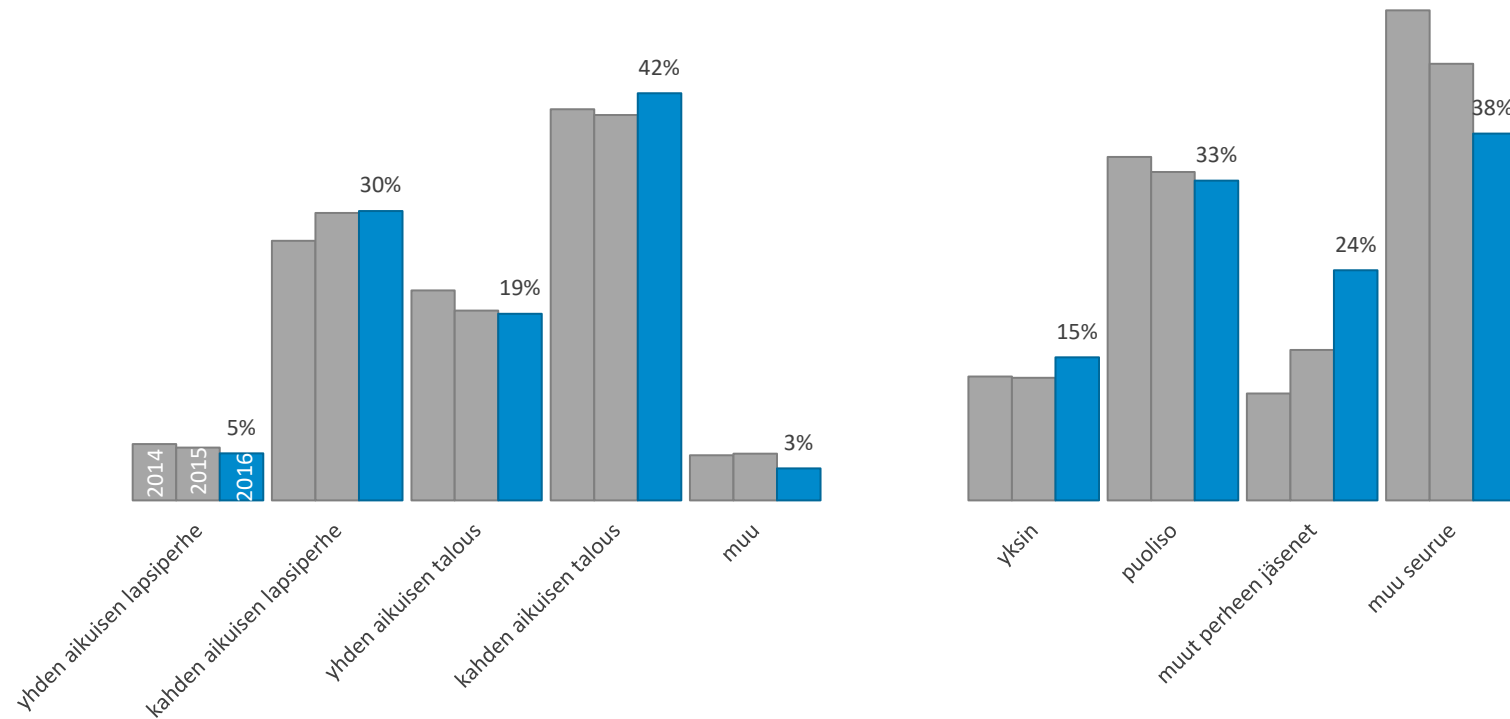
Naiset vastaavat kyselytutkimuksiin yleensä hieman helpommin kuin miehet, joten sukupuolijakauma on suuntaa antava. Matkustajat ovat hieman entistä vanhempia, yli 45-vuotiaiden määrä on nyt 56 prosenttia vastaajista (48 % v. 2015).

AMMATTIASEMAJAKAUMA

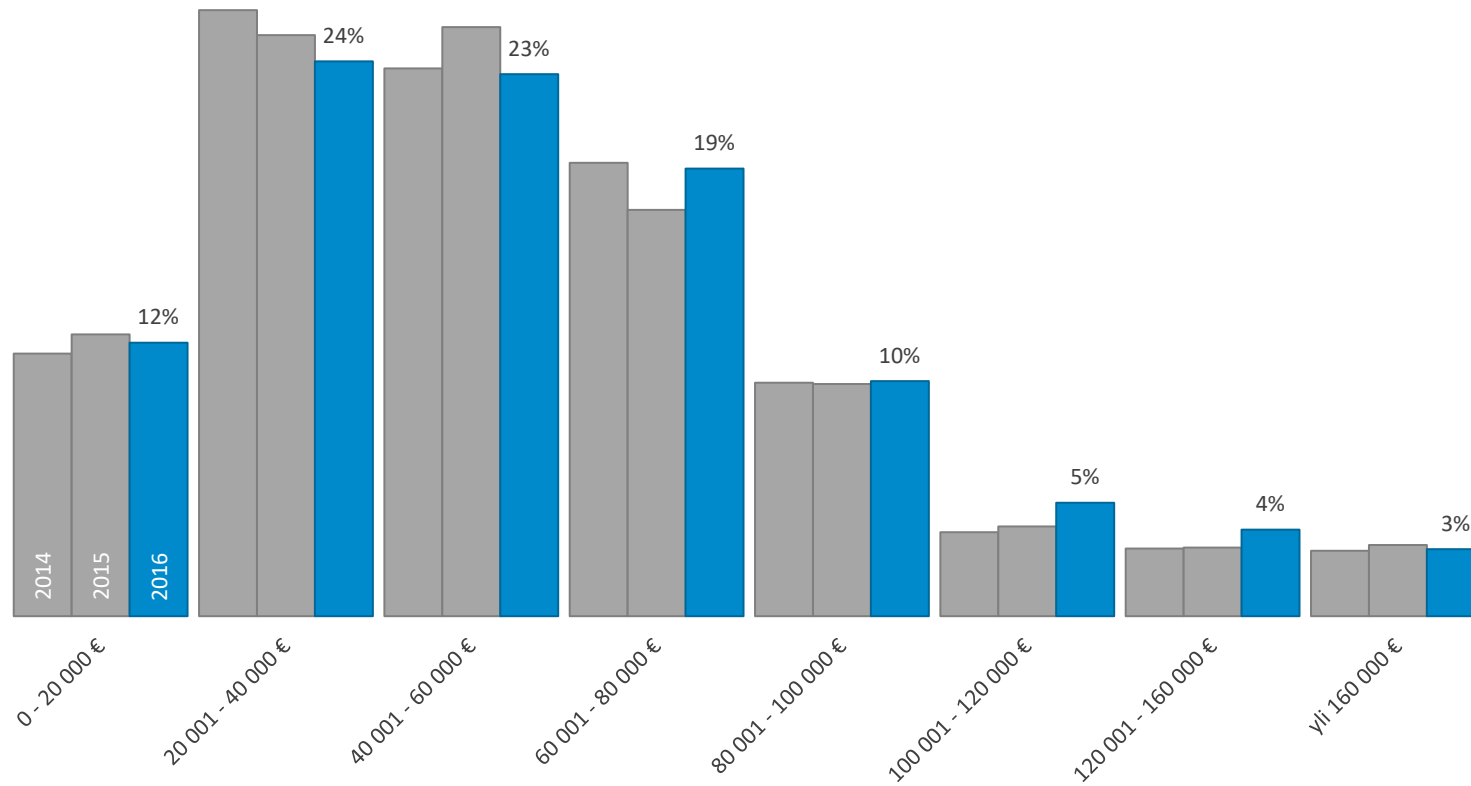
Matkailijoiden ikärakenteen pieni vanheneminen näkyy myös eläkeläisten määrän nousussa (27:sta 22 prosenttiin): koululaisia ja opiskelijoita on sen sijaan hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna (12:stä 9 prosenttiin).

KOTITALOUS JA MATKASEURUE

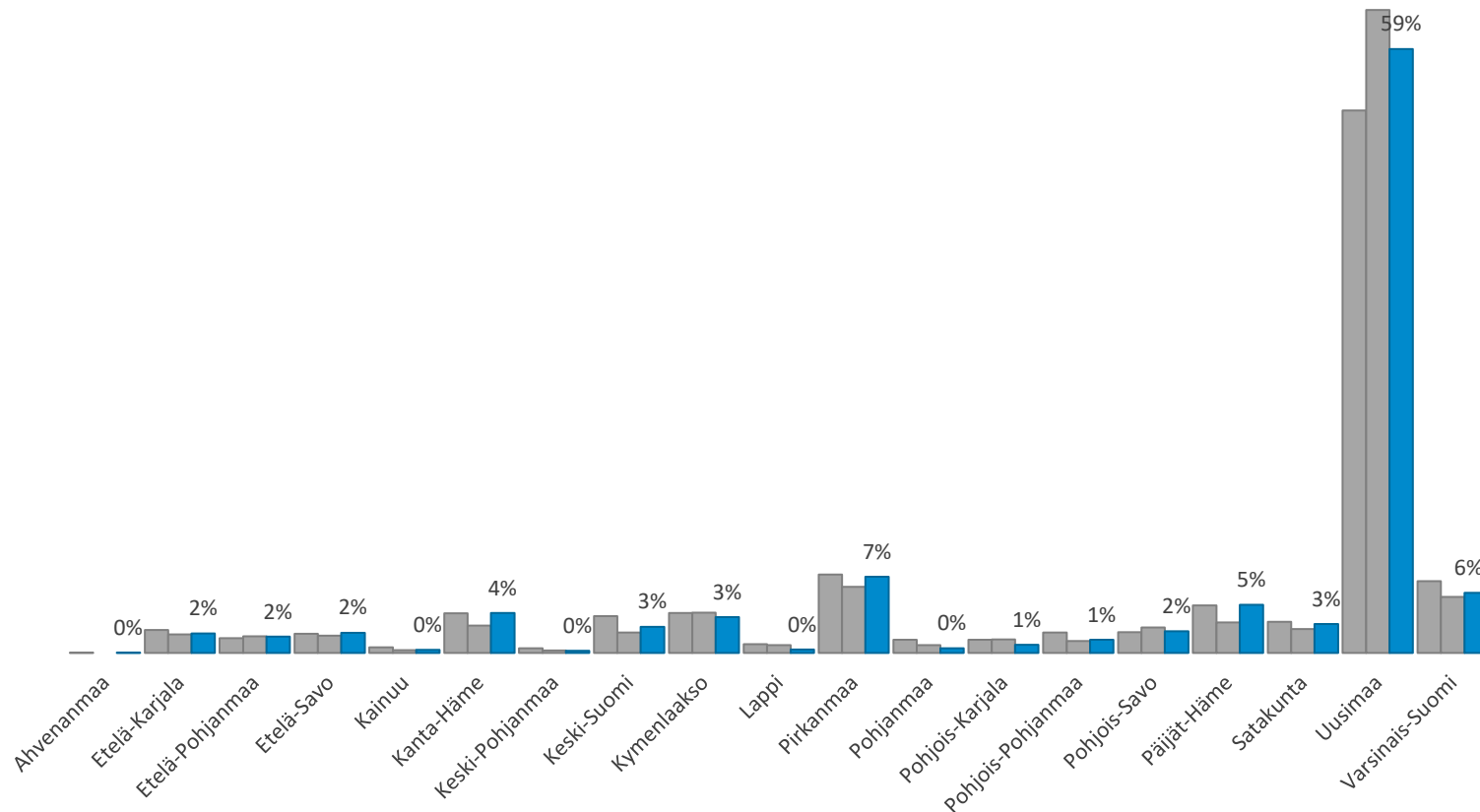
Matkailijoiden tausta on kotitalouden tyyppin osalta säilynyt lähes ennallaan: kahden aikuisen kotitalouksia on hieman kuin edellisvuonna. Perheen kanssa matkustaneiden ja yksin matkustaneiden osuus on kasvanut, kun muussa seurueessa matkustaneiden osuus on pienentynyt.

PERHEEN TULOTASO

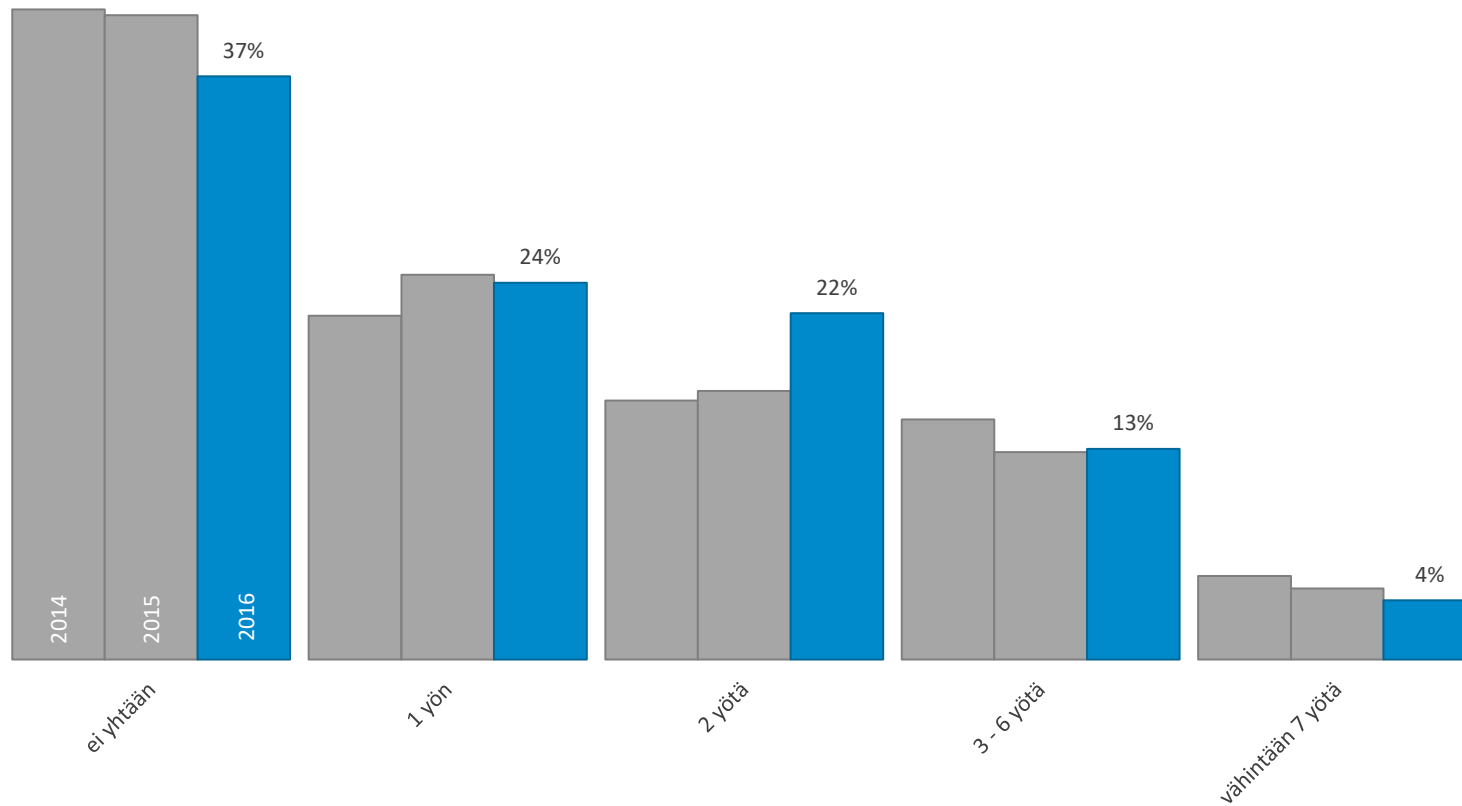
Perheen tulotasossa ei ole tapahtunut suuria muutoksia edelliseen vuoteen nähden, vaikkakin 100–160 000 euroa tienaavien kotitalouksien määrä on lisääntynyt hieman. Suurin segmentti on tuloluokka 20–40 000 euroa ja yhdessä tuloluokan 40–60 000 euroa kanssa se muodostaa noin puolet matkailijoista.

ASUINMAAKUNTA

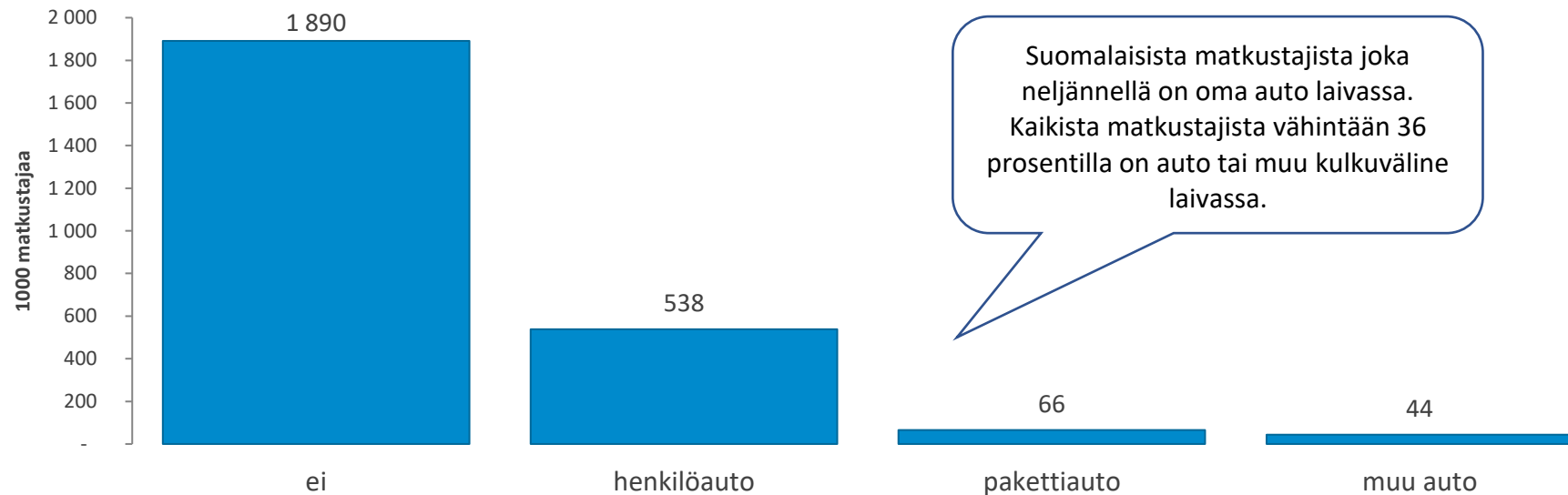
Uudeltamaalta tulleiden matkailijoiden määrä on hieman vähentynyt viime vuodesta, mutta oli enemmän kuin vuonna 2014. Seuraavaksi eniten Viroon matkustetaan Pirkanmaalta (7 %), Varsinais-Suomesta (6 %) sekä Päijät- (5 %) ja Kanta-Hämeestä (4 %).

MATKAN KESTO (YÖTÄ VIROSSA)

Päivämatkat vähenivät vuodesta 2015, kun 3 päivän (2 yötä) matkat lisääntyivät suurin piirtein saman verran. Hieman yli joka kolmas matka oli päivämatka ja joka neljäs matka kahden päivän matka.

ONKO SINULLA / PERHEELLÄSI OMA AUTO MUKANA LAIVALLA?

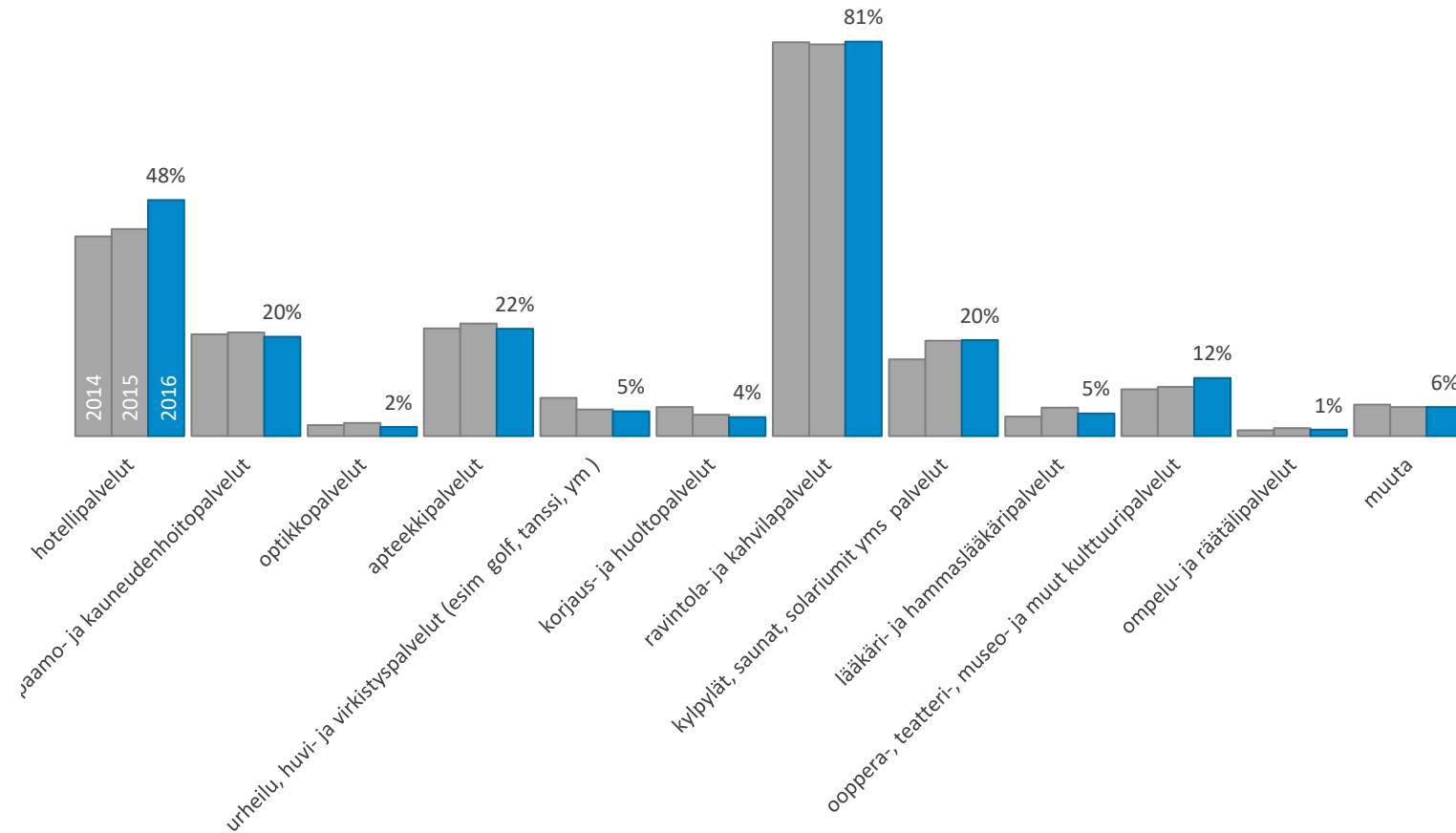

Suomalaisista omalla autolla laivaan menevillä matkustajilla perheenjäseniä matkaseurueessa on keskimäärin 1,9 henkeä. Ulkomaalaisia matkustajia on henkilöautossa keskimäärin 2,3 henkeä, pakettiautossa keskimäärin 1,7 henkeä ja linja-autoissa 26 henkeä. Jos lasketaan henkilö- ja pakettiautoissa olevan keskimäärin 2 henkeä ja linja-autoissa 26 henkeä, saadaan niiden matkustajien lukumääräksi, joilla on auto mukana laivalla (kotimaiset + ulkomaiset), 1,6 miljoonaa henkeä. Tämä on noin 36 % kaikista laivamatkustajista. Suomalaisten määrä linja-autoissa saattaa olla keskimäärin suurempi kuin ulkomaalaisten matkustajien, jolloin auton kanssa matkustavien osuus saattaa todellisuudessa olla hieman tätä suurempi.

Yllä olevassa kuvassa on estimoitu niiden suomalaismatkustajien määrä, jotka eivät tulleet omalla autolla laivaan, sekä omalla autolla laivaan tulneiden lukumäärä. Omalla autolla laivaan tuli noin 650 000 suomalaismatkustajaa, mikä on runsas neljännes kaikista suomalaisista laivamatkustajista. Niiden matkustajien määrää, jotka tulivat linja-autolla ja joilla linja-auto on laivalla mukana, ei suoraan tutkimusaineistosta pystytä laskemaan. Kuitenkin alkoholia ostaneista suomalaisista matkustajista, joita oli noin 73 prosenttia kaikista suomalaismatkustajista, noin joka kymmenes (12 %) kertoi kuljettavansa ostoksensa linja-autossa maihin. Näin ollen vähintään 9 % kaikista suomalaismatkustajista oli linja-automatkustajia, jotka kuljettivat matkatavaroitaan linja-autossa.

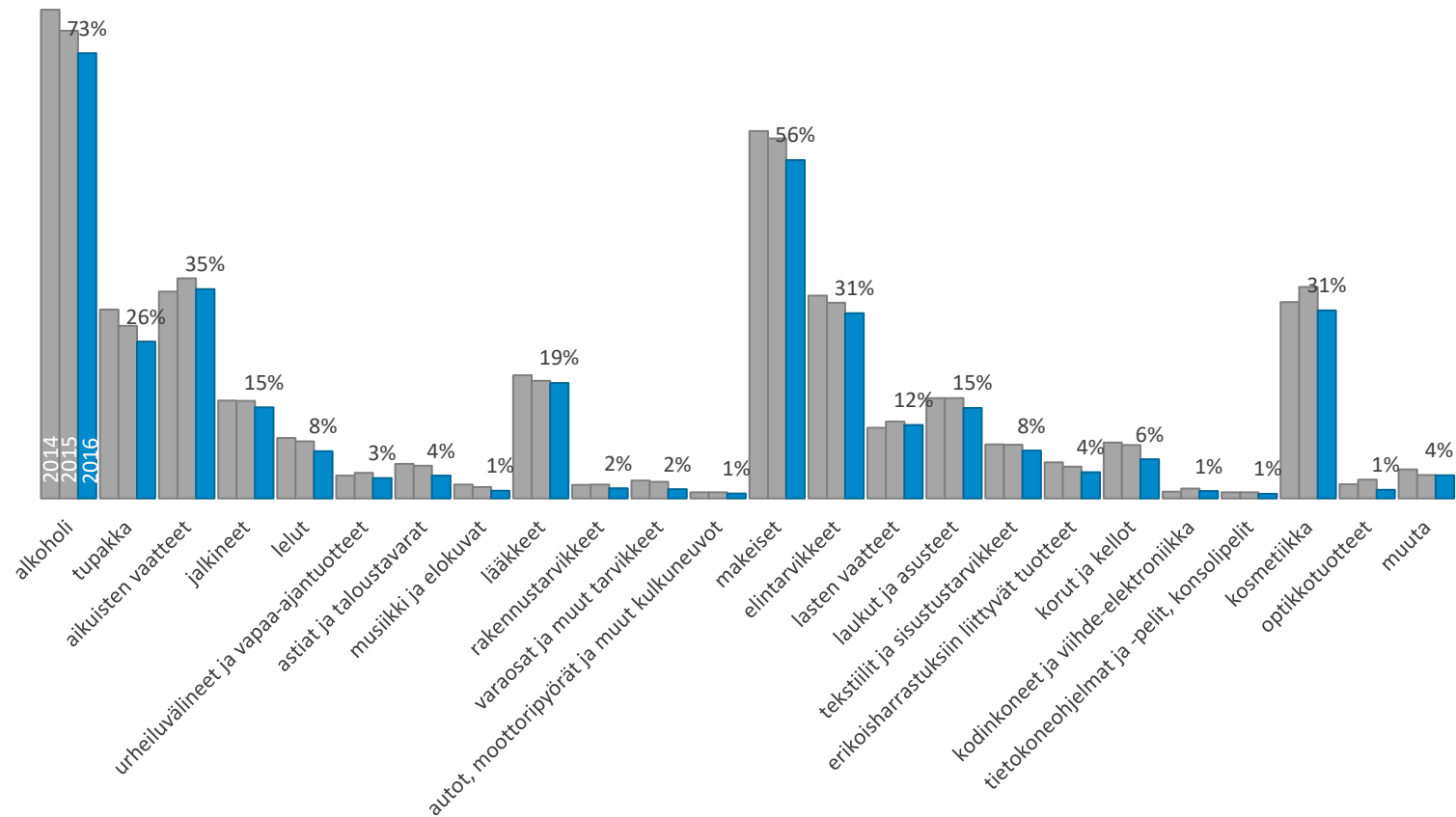
Laivalla henkilö- ja pakettiautoja vuonna 2016 saapui Tallinnasta lähes 655 000 ja linja-autoja lähes 11 000.

VIROSSA KÄYTETYT PALVELUT

Päivämatkojen väheneminen näkyy lisääntyneenä hotellipalvelujen käyttönä. Myös kulttuuripalvelujen käyttö on lisääntynyt. Suurimmat käytettyjen palvelujen ryhmät ovat ravintola- ja kahvilapalvelut (81 %) sekä hotellipalvelut (48 %). Palveluihin käytettiin keskimäärin 99 € matkaa kohden.

VIROSTA JA LAIVALTA SUOMEEN TUODUT TUOTTEET

Yhä harvempi tuo alkoholia virosta, vaikkakin se on silti eniten Suomeen tuotu tuote. Myös makeisten ja kosmetiikan ostot ovat vähentyneet. Aikuisten vaatteiden kanssa nämä ovat tuotekategoriat, joista tuodaan seuraavaksi eniten tuotteita Suomeen. Tuoteostoihin käytettiin keskimäärin 184 € matkaa kohden.